Miksi työttömyysvakuutuksen turvaava ominaisuus on unohtunut?

Matti Tuomala TAU,FIT

Eduskunta STV 12.4.2024

Työttömyyskorvauksen porrastus

- Työttömyyden keston myötä pienenevää korvausta ovat vaatineet monet puolueet, elinkeinoelämän järjestöt ja VM:n virkamiesjohto .
- Usein saa käsityksen, että suosituksille alenevasta työttömyyskorvauksesta olisi vankkaa taloustieteellistä tukea.
- Mihin taloustieteelliseen tutkimukseen näin vahvat kannanotot perustuvat?

Työttömyysvakuutus

- Vakuutus voi muuttaa vakuutetun käyttäytymistä, mutta vastapainoksi se antaa turvaa vakuutetulle.
- Hallituksen reformi keskittyy työttömyyden keston lyhentämiseen. Tällöin sosiaalivakuutuksen keskeinen periaate unohtuu: suurempi riski, työttömyysjakson pidentyminen, vaatii parempaa vakuutusturvaa.
- Jos yhteiskunta hyväksyy työttömyyskorvauksen keinona taata ilman omaa syytä työttömäksi joutuneiden toimeentulo, sen täytyy olla myös valmis maksamaan siitä.

Työttömyyskorvauksen aikaprofiilista

- Työttömyyskorvauksen aikaprofiilia ei ole juurikaan tutkittu todellisella työttömiä koskevalla aineistolla.
- Edelleen ainoa tutkimus on kansainvälisen meritoituneen tutkijaryhmä Kolsrudin ym. (2018) tutkimus**.**
- He tarkastelivat Ruotsin työttömyyskorvausjärjestelmän vakuutusturvan hyötyjä työttömyysjakson eri vaiheissa ja ottivat huomioon myös kannustinvaikutukset.
- Tutkijat käyttivät rekisteriaineistoja tuloista, kulutuksesta ja varallisuudesta sekä aiemman palkan ja korvaustason välistä riippuvuutta että Ruotsissa vuosina 2001–2002 tehtyä reformia.
- Reformilla saatiin aikaan haitallinen vaikutus työllistymiseen ja samalla vakuutusturva heikkeni**.**

Työllisyysvaikutuksista

- Mihin VM:n työllisyysarvio 41 000 työpaikasta ylipäänsä voi perustua? Eihän meillä ole saatavilla porrastuksesta empiiristä tietoa tutkimuksen perustaksi kuten Ruotsissa.
- Miksi pitäisi palkita siitä että löytää uuden työpaikan muita työttömiä nopeammin?
- Työttömyyden pitkittyminen ei ole pelkästään huono asia, sillä työtön saattaa löytää omia taitojaan paremmin vastaavan työn, jos hän etsii kauemmin ja perusteellisemmin.
- Tästä hyötyy myös työnantaja ja koko yhteiskunta. Ansioturvan kesto vaikuttaa merkittävästi myös työttömyyden jälkeiseen palkkatasoon ja työsuhteen kestoon ks Kyyrä ja Pesola (2017). Näin myös lisää verotuloja.
- Princetonin professori Henrik Kleven arvioi tehtyä tutkimusta(IIPF-kongressi 2018 Tampere, julkaistu 2023) esitelmässään. Hän päätyi tutkimuksen uudelleenarvioinnissa siihen, että verojen ja etujen vaikutus työhön osallistumiseen jää hyvin vähäiseksi.